

Zástavní právo, vedlejší účastník

Zástavní věřitel, jemuž dal zástavní a osobní dlužník do zástavy svou pohledávku za insolvenčním dlužníkem, přihlášenou do insolvenčního řízení, má ve smyslu § 93 odst. 1 o. s. ř. právní zájem na výsledku incidenčního sporu, v němž se insolvenční správce domáhá určení, že přihlášený věřitel (zástavní a osobní dlužník) takovou pohledávku vůči insolvenčnímu dlužníku nemá

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky č.j. 29 ICdo 104/2019-83, ze dne 30.9.2019)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci žalobkyně JUDr. M.B., se sídlem v O., jako oddělené insolvenční správkyne dlužnice O. T., zastoupené JUDr. P.H., Ph.D., advokátem, se sídlem v P., proti žalovanému R. B., narozenému XY, bytem XY, zastoupenému Mgr. K.F., advokátem, se sídlem v P., o určení pravosti pohledávky, o přípustnosti vedlejšího účastenství, vedené u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 160 ICm XY, jako incidenční spor v insolvenční věci dlužnice O. T., narozené XY, bytem XY, vedené u Městského soudu v Praze pod sp. zn. MSPH 60 INS XY, o dovolání QI investiční společnosti, a. s., se sídlem v P., zastoupené JUDr. E.Z., advokátem, se sídlem v P., proti usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 11. dubna 2019, č. j. 160 ICm XY, 103 VSPH XY (MSPH 60 INS XY), tak, že usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 11. dubna 2019, č. j. 160 ICm XY, 103 VSPH XY (MSPH 60 INS XY), se mění tak, že usnesení Městského soudu v Praze ze dne 20. února 2019, č. j. 160 ICm XY, se mění tak, že vstup společnosti QI investiční společnost, a. s., identifikační číslo osoby 27911497, do řízení jako vedlejšího účastníka řízení na straně žalovaného se připouští.

Z odůvodnění:

[1] Žalobou podanou 16. listopadu 2018 se žalobkyně (JUDr. M.B., jako oddělená insolvenční správkyne dlužnice O. T.) domáhala vůči žalovanému (R. B.) určení, že žalovaný nemá vůči dlužnici pohledávku ve výši 20.000.160 Kč, přihlášenou do insolvenčního řízení vedeného na majetek dlužnice jako pohledávka č. 2.

[2] Usnesením ze dne 20. února 2019, č. j. 160 ICm XY, Městský soud v Praze (dále jen „insolvenční soud“) nepřipustil vstup společnosti QI investiční společnost, a. s. (dále jen „společnost Q“) do řízení jako vedlejšího účastníka řízení na straně žalovaného.

[3] Insolvenční soud vyšel z toho, že se vstupem společnosti Q do řízení coby vedlejším účastníkem řízení na straně žalovaného (podáním z 28. listopadu 2018) nesouhlasila žalobkyně (podáním z 21. prosince 2018). Na základě ustanovení § 93 zákona č. [99/1963](#) Sb., občanského soudního řádu (dále též jen „o. s. ř.“), a ustanovení § 14 odst. 2 a § 196 odst. 1 zákona č. [182/2006](#) Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenčního zákona), pak dovodil, že společnost Q nemá právní zájem na výsledku řízení, neboť předmětem řízení není existence zástavního práva k pohledávce žalovaného.

[4] K odvolání společnosti Q Vrchní soud v Praze usnesením ze dne 11. dubna 2019, č. j. 160 ICm XY, 103 VSPH XY (MSPH 60 INS XY):

1/ Potvrdil usnesení insolvenčního soudu (první výrok).

2/ Uložil společnosti Q zaplatit žalobkyni do 3 dnů od právní moci rozhodnutí na náhradu nákladů odvolacího řízení částku 4.114 Kč (druhý výrok).

[5] Odvolací soud po přezkoumání napadeného usnesení uzavřel, že zájem společnosti Q na výsledku

řízení je pouze ekonomický, nikoli právní, neboť výsledek incidenčního sporu bude mít vliv pouze na možnost uspokojení pohledávky této společnosti Q v insolvenčním řízení (na to, zda její pohledávka bude uspokojena poměrně s ostatními věřiteli nezajištěných pohledávek, nebo se jí ze zajištění nedostane ničeho); právní postavení společnosti Q coby zástavního věřitele žalovaného se však nijak nezmění.

[6] Proti usnesení odvolacího soudu podala společnost Q „v celém jeho rozsahu“ dovolání, jehož přípustnost vymezuje ve smyslu ustanovení § 237 o. s. ř. argumentem, že napadené rozhodnutí závisí na vyřešení právní otázky, která v rozhodování odvolacího soudu dosud nebyla vyřešena, konkrétně otázky zda zájem zástavního věřitele na určení pravosti (existence) pohledávky zastavené k zajištění jeho pohledávky, je zájmem právním, opravňujícím jej ke vstupu do řízení v postavení vedlejšího účastníka. Mínil rovněž, že napadené rozhodnutí závisí na vyřešení právní otázky, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe odvolacího soudu.

[7] Dovolatel namítá, že napadené rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci (tedy, že je dán dovolací důvod uvedený v § 241a odst. 1 o. s. ř.) a požaduje, aby Nejvyšší soud napadené rozhodnutí změnil tak, že jeho vstup do řízení jako vedlejšího účastníka na straně žalovaného připustí, případně aby je zrušil a věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení. V dovolání argumentuje ve prospěch závěru, že výsledek incidenčního sporu ovlivní nejen míru uspokojení jeho pohledávky, ale současně bude rozhodnuto o (ne)existenci zástavy dané k zajištění jeho pohledávky.

[8] Žalobkyně ve vyjádření navrhuje dovolání zamítnout, majíc za to, že dovolatel nemá právní zájem na výsledku sporu.

[9] Rozhodné znění občanského soudního řádu pro dovolací řízení (v aktuálním znění) se podává (ve vazbě na datum vydání dovoláním napadeného usnesení) z bodu 2., článku II, části první zákona č. [296/2017](#) Sb., kterým se mění zákon č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. [292/2013](#) Sb., o zvláštních řízeních soudních, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

[10] Dovolání je přípustné podle § 237 o. s. ř., když pro daný případ neplatí žádné z omezení přípustnosti dovolání podle § 237 o. s. ř., vypočtených v § 238 o. s. ř., a napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky procesního práva, která v rozhodování odvolacího soudu dosud nebyla vyřešena.

[11] Pro další úvahy Nejvyššího soudu je rozhodné následující ustanovení občanského soudního řádu (ve znění, jež se od zahájení sporu nezměnilo):

§ 93

(1) Jako vedlejší účastník může se vedle žalobce nebo žalovaného zúčastnit řízení ten, kdo má právní zájem na jeho výsledku.

(2) Do řízení vstoupí buď z vlastního podnětu, nebo na vyzvu některého z účastníků učiněnou prostřednictvím soudu. O přípustnosti vedlejšího účastenství soud rozhodne jen na návrh.

(...)

[12] Předpokladem přípustnosti vedlejšího účastenství v řízení je, že vedlejší účastník má právní zájem na výsledku sporu, tj. právní zájem na určitém výsledku řízení, který se projeví vítězstvím ve sporu u účastníka, k němuž přistoupil. O právní zájem jde zpravidla tehdy, jestliže rozhodnutím ve věci bude (ve svých důsledcích) dotčeno právní postavení vedlejšího účastníka (jeho práva a povinnosti vyplývající z hmotného práva). Pouhý „morální“, „majetkový“ nebo jiný „neprávní“ zájem na výsledku řízení nepostačuje (srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 17. února 2015, sp. zn. 30 Cdo 113/2014, uveřejněné pod číslem 74/2015 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, a tam

citovanou judikaturu Nejvyššího soudu i Ústavního soudu).

[13] V poměrech dané věci odvozuje dovolatel právní zájem na výsledku sporu z toho, že pohledávku (vůči dlužnici), jejíž pravost je v incidenčním sporu zkoumána, mu dal žalovaný (coby věřitel dlužnice) do zástavy (k zajištění pohledávky dovolatele vůči žalovanému). Odtud je pro Nejvyšší soud zjevné, že dovolatel má ve smyslu § 93 odst. 1 o. s. ř. právní zájem na výsledku sporu, neboť kdyby žalobkyně s požadovaným určením (že žalovaný nemá pohledávku za dlužnicí) uspěla, změnilo by se hmotněprávní postavení dovolatele vůči žalovanému potud, že by zástava zanikla, respektive (v případě úspěchu námitky promlčení pohledávky) by ztratila na hodnotě (proměnou v naturální obligaci) tak výraznou měrou, že by se pohledávka dovolatele vůči žalovanému stala nezajištěnou (změnila by se jeho práva vůči žalovanému vyplývající z hmotného práva). Právní posouzení věci soudy nižších stupňů (jež v uvedených skutečnostech spatřovaly pouhý majetkový zájem dovolatele) tudíž není správné.

[14] Jinak řečeno, zástavní věřitel, jemuž dal zástavní a osobní dlužník do zástavy svou pohledávku za insolvenčním dlužníkem, přihlášenou do insolvenčního řízení, má ve smyslu § 93 odst. 1 o. s. ř. právní zájem na výsledku incidenčního sporu, v němž se insolvenční správce domáhá určení, že přihlášený věřitel (zástavní a osobní dlužník) takovou pohledávku vůči insolvenčnímu dlužníku nemá.

[15] Dosavadní výsledky řízení pak ukazují, že je možné o věci rozhodnout. Nejvyšší soud proto, aniž nařizoval jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.), v souladu s § 243d písm. b/ o. s. ř. změnil napadené rozhodnutí tak, že usnesení insolvenčního soudu se mění v tom duchu, že se připouští vstup dovolatele do řízení jako vedlejšího účastníka na straně žalovaného.

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Určitost sankcionované povinnosti](#)
- [Pohledávka](#)
- [Náhrada škody](#)
- [Náhrada škody](#)
- [Dražba \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Insolvenční řízení a náhrada škody \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Společenství vlastníků jednotek](#)
- [Společný nájem bytu manžely \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Valná hromada \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Zemědělská půda \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Smlouva o zápůjčce, insolvence](#)